

KRITISKE ANALYSER

Notat

STORT HUL I STATSKASSEN

EFTER

**VKO'S U – OG UNDERFINANSIEREDE
SKATTELETTELSER:**

Skal besparelser på velfærd og på samfundets svageste fylde det?

1. udgave medio marts 2012

**Af økonom, cand. Scient. Adm. Henrik Herløv Lund,
kendt fra Den Alternative Velfærdskommission**

www.henrikherloevlund.dk

herloevlund@mail.dk

Indhold

<i>INTRO:</i>	3
INDLEDNING.	7
Del I: VKO s skattestop og skattelettelser.	8
Hul i statskassen efter VKO.	8
Krise og statsunderskud.	9
Skattestop og skattelettelser i 2004 og 2007 ufinansierede.....	9
Skattereformen i 2009 var underfinansieret.....	10
U – og underfinansiering har kostet.....	11
Skattelettelserne har stort medansvar for offentligt underskud.	12
Skattelettelserne har forgyldt velhaverne.....	13
Del II: Besparelser i stedet for tilbagerulning af skattelettelser?.....	15
God grund til at rulle VKO´ s skattelettelser tilbage, men.....	15
SRSF har forhøjet afgifter, men droppet resten af skatteforhøjelser	16
Skæv fordeling af skattebyrden ændres ikke af kommende skattereform.....	17
Kommende skattereform tegner ikke til at skaffe flere midler til statskasse eller velfærd.....	18
Besparelser i stedet for tilbagerulning af skattelettelser.....	19
Fair og retfærdige reformer?.....	21

INTRO:**Sammenfatning**

- Den "røde regering" er gået i gang med besparelser på overførselsindkomster til de svage (førtidspensionister, fleksjobbere og kontanthjælpsmodtagere). Og man vil med SRSF's kommende 2020 plan og budgetlov endvidere line op til massive velfærdsbesparelser i kommunerne. Når besparelserne på overførslerne skal begrundes henvises igen og igen til, at SRSF regering fra VKO har overtaget "en elendig økonomi med et stort hul i statskassen". Men dette hul skyldes i stor udstrækning VKO's skattestop og skattelettelsespolitik gennem 10 år, som i 2011 betød, at der manglede 40 til 45 mia. kr. i statskassen. Tilmed har skattestop og skattelettelse gennem hele perioden i massivt omfang tilgodeset de økonomisk bedst stillede. Så hvorfor skal regningen nu sendes til den fælles velfærd og til modtagere af overførselsindkomster – samfundets svageste? Og hvorfor skal SRSF's kommende skattereform give yderligere topskattelempler. I stedet for at rulle de u – og underfinansierede velhaverskattelettelser tilbage?

VKO's skattestop og skattelettelser skabte stort hul.

- Når besparelserne på overførslerne skal begrundes henvises igen og igen til, at SRSF regering fra VKO har overtaget "en elendig økonomi med et stort hul i statskassen". Og henviser her til, at finansministeriet i 2012 forudsiger et underskud på omkring 100 mia. kr. Dette skal dog tages med et gran salt, idet der i både 2010 og 2011 har været langt større indtægter fra pensionsafkast skatten end budgetter, hvorved de faktiske underskud kun er blevet ca. det halve af det forudsagte. Og noget tilsvarende kan sagtens ske igen, hvorved underskuddet på omkring 100 mia. kr. kan skrumpes til omkring 50 mia. kr.
- Men et hul er der i statskassen og det skyldes – udover finans – og gældskrisen - i betydelig udstrækning VKO's skattestop og skattelettelser gennem 10 år, som har været u – eller underfinansierede. I 2011 udgjorde provenutabet i statskassen alene som følge af VKO's skattestop og skattelettelser mellem 40 og 45 mia. eller stort set lige så meget som det løbende statsunderskud forventes at blive inkl. forventede merindtægter fra pensionsafkastskatten.
- Tilmed har skattestop og skattelettelse gennem hele perioden i massivt omfang tilgodeset de økonomisk bedst stillede. Mens i 2010 de rigeste 10 pct. af befolkningen takket være VKO's 10 årige skattelettelser kunne opnå omkring 46.000 kr i skattelettelse, så fik de fattigste godt 4.000 kr. Skattestop og skattelettelser har forgyldt velhaverne.

S og SF har opgivet at rulle underskuds – og ulighedsskabende skattelettelser tilbage.

- Før valget talte S + SF med rette højt om den manglende finansiering og uligheden i VKO's skattelettelser. Og man lagde op til en berettiget tilbagerulning af væsentlige dele heraf. Der skulle gennemføres mellem 25 og 33 mia. kr i skatteforhøjelser til bedste for velfærden, statsunderskuddet og ligheden. De svageste på overførselsindkomst skulle særligt tilgodeses samt almindelige lønmodtagere.
- Efter dannelsen af SRSF – regeringen har piben fået en anden lyd. S + SF har nu forpligtet sig til at videreføre VKO's "Genopretningspolitik" dvs. til at føre borgerlig økonomisk politik og skatteforhøjelserne skrumpede til et minimum af 5 mia. kr + fremtidig indeksering af afgifter. Der skal ganske vist også gennemføres en skattereform, men den skal ikke rulle VKO's velhaverskattelettelser tilbage. Tværtimod lempe topskatten samt skatten for "de hårdtarbejdende". Dvs. for de højeste indkomster og for beskæftigede, mens modtagere af overførselsindkomster kan se langt efter forbedringer.
- Ganske vist må det anerkendes som et fremskridt, at SRSF angiveligt vil stoppe med u – og underfinansierede skattelettelser, idet det hedder at reformen skal være "fuldt finansieret". Men på trods af, at SRSF – regeringen ifølge sit regeringsgrundlag har balance og overskud på de offentlige finanser som sit højeste mål, så indebærer reformen ikke, at der sikres et øget provenu til hverken statskassen eller velfærden.
- SRSF har altså reelt opgivet at rulle VKO's u – og underfinansierede velhaverskattelettelser tilbage.

Regningen sendes videre til velfærd og de svage.

- Selvom VKO i sin tid søgte at give skattelettelserne en økonomisk begrundelse, var der reelt tale om et (fordelings)politisk valg. Lige sådan er det heller ikke nogen økonomisk nødvendighed, at SRSF nu – bortset fra et minimum af afgiftsforhøjelser - vælger at videreføre VKO's u – og underfinansierede velhaver skattelettelse. Det er et politisk valg.
- Men et stærkt negativt politisk valg. For når statsunderskuddet ikke sænkes gennem at tilbageføre skattelettelserne, giver SRSF – regeringen sig kun den mulighed at reducere udgifterne – dvs. sende regningen for skattelettelserne videre til velfærd og overførselsindkomster.

- *Tilmed kan SRSF med sin kommende budgetlov og 2020 plan forventes at stramme sparekravene fra VKO s 47 mia. kr. i 2020 til omkring 67 mia. kr. Det vil for det første kræve store velfærdsbesparelser i kommunerne på årligt 3½ til 41½ mia. kr svarende til fjernelse af omkring 8.000 stillinger – hvert år. En massakre på velfærden.*
- *Og så er SRSF også gået i gang med at lade modtagere af overførselsindkomster dække regningen fra VKO s u – og underfinansierede velhaverskattelettelser. Mette Frederiksen udspil til indgreb i førtidspension og fleksjob, Karen Hækkerups og Mette Frederiksens tanker om ditto for kontanthjælpsmodtagere sender den oven i købet til nogle af samfundets allersvageste.*
- *Reaktionens fortrop – KL s formand højresocialdemokraten Jan Trøjborg – har (sikkert efter aftale med S ledelsen) udpeget videre forringelsesmål vedr. modtagere af overførselsindkomster, idet man foreslår, at den hidtidige satsregulering afskaffes for overførselsindkomster, som har sikret modtagere heraf samme indkomstudvikling som lønmodtagerne. I stedet skal modtagere af overførselsindkomst kun sikres dækning for prisstigninger. Det er et forslag, som vil betyde, at modtagere af overførselsindkomster, herunder pensionister, vil komme til at halte mere og mere bagefter den almindelige indkomstudvikling i samfundet.*

Fair og retfærdigt at de svage og velfærden skal betale?

- *Men førtidspensionister, fleksjobbere, kontanthjælpsmodtagere, ledige, efterlønnere og pensionister hører alle til samfundets mere eller mindre svage grupper.*
- *I et debatoplæg til Socialdemokratiets kongres i september 2012 skriver partiledelsen, "at når velfærdssamfundet står overfor de nødvendige reformer, er det bedst, at det er os, der gennemfører dem, så reformerne bliver retfærdige og alle løfter deres del – så de bredeste skuldre bærer mest".*
- *MEN: Hvori består det retfærdige i, at samfundets fælles velfærd og navnlig at samfundets svageste skal betale regningen for det statsunderskud, som VKO s u – og underfinansierede skattelettelser har et betydelig medansvar for?*
- *OG: Hvor er bidraget fra de "brede skuldre", de højindkomster, der har fået langt broderparten af VKO s skattelettelser gennem 10 år?*

INDLEDNING.

I del I af dette notat gennemgås VKO's u – og underfinansierede skattestop og skattelettelser og provenu og fordelingsvirkninger heraf.

I del II ses på SRSF's politik for at imødegå ulighed og statsunderskud.

Del I: VKO s skattestop og skattelettelser.

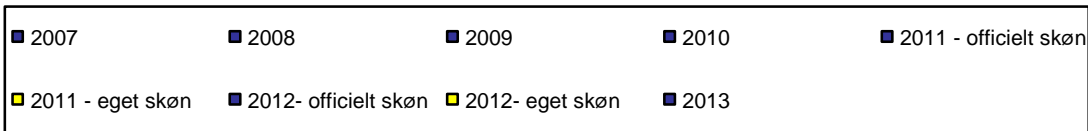
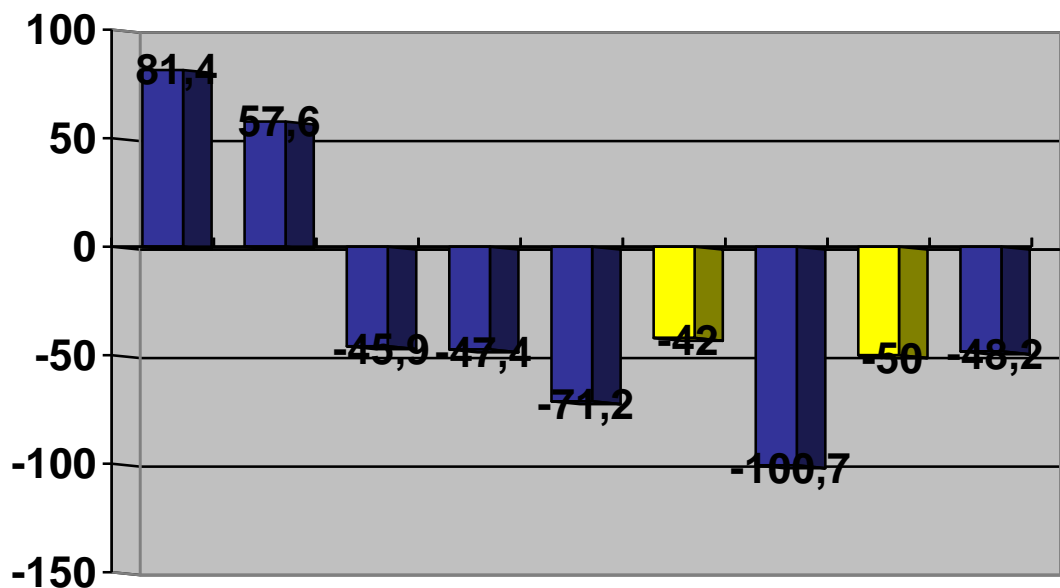
Hul i statskassen efter VKO.

Den "røde regering" er bl.a. gået i gang med besparelser på overførselsindkomster til de svage.

Når besparelserne på overførslerne skal begrundes henvises igen og igen til, at SRSF regeringen fra VKO har overtaget "en elendig økonomi med et stort hul i statskassen".

Det er også fuldstændigt rigtigt, at der i 2012 forventes et rekordstort løbende underskud på de offentlige finanser på 100 mia. kr svarende til 5,5 % af BNP.

Figur: Overskud/underskud på offentlige finanser 2007 til 2011¹.(mia. kr.)

1) Kilde: Budgetoversigt 3, december 2011.

Der skal dog tages et betydeligt forbehold for størrelsen af det endelige underskud i 2012, idet Finansministeriet som i 2010 og 2011 har skønnet indtægten fra pensionsafkastskatten meget lavt, hvilket imidlertid de foregående år har vist sig helt forkerte og i sidste ende halverede det faktiske endelig underskud.²

Det faktiske underskud i 2012 kan således godt lande omkring de 50 mia. kr. i stedet.

Krise og statsunderskud.

Før valget i september 2011 var der en omfattende fokus på årsagerne til dette statsunderskud.

Her må selvsagt for det første peges på finans – og boligkrisen i 2009 og de seneste års gældskrise i EU.

Den hermed følgende økonomiske krise og globale lavvækst har også ramt Danmark med stigende ledighed og faldende vækstrater i forbrug, eksport og investeringer.

Det har igen øget de offentlige dagpengeudgifter og forringet skatteindtægterne.

Skattestop og skattelettelse i 2004 og 2007 ufinansierede.

Men den anden hovedårsag til det voksende underskud har været VKO s u – og underfinansierede skattelettelse.

VK – regeringen gennemførte i flere omgang skattelettelse i samarbejde med DF.

For det første blev der siden 2001 gennemført et skattestop, der fastfros ejendomsværdiskat og stykafgifter i kr. og øre.

For det andet gennemførte man sammen med DF i tre omgange egentlige skattelettelse. Første gang med forårspakken fra 2004. anden gang med skattepakken fra 2007 og sidst med forårspakke 2.0 i 2009.

2) Jf. Lund, Henrik Herløv: Statsunderskud – Claus Hjorths bebudede overtrædelse af EU – reglerne annulleret for andet år i træk.

Skattestoppet har i sig selv været ufinansieret, fordi der ikke er anvist andre skatter til erstatning for det herigennem tabte provenu. De vigtigste elementer i skattestoppet har været stoppet for ejendomsværdiskatten, stoppet for motorbeskatningen samt stoppet for en række punktafgifter. Fremskrives fra Skatteministeriet for 2010 kostede stoppet for ejendomsværdiskatten i 2011 årligt ca. 7,7 mia. kr, stoppet for motorbeskatningen årligt ca. 4,6 mia. kr og stoppet for indeksering af punktafgifter koster årligt ca. 8,9 mia. krog det gælder også skattelettelserne i 2004 og 2007, mens skattelettelser i 2009 var stærkt underfinansierede i reformens første årrække.

Skattepakken fra 2004 blev finansieret ved at "sænke den planlagte vækst" i det offentlige forbrug fra 1 pct. i 2004 og 2005 til 0,7 % i 2004 og 0,5 % i 2005. Reelt blev væksten langt højere – 1,8 % i 2004 og 0,9 % i 2005, så finansieringen forsvandt.³

I 2007 vedtog VKO - flertallet ufinansierede skattelettelser, en forlængelse af skattestoppet og et mindre serviceløft for tilsammen 14 mia. kr. Ud af disse 14 mia. kr. var de 9,7 mia. ufinansierede skattelettelser, som vi fik i 2008 og 2009. VKO påstod ganske vist, at lettelserne var finansierede i og med, at VK s 2015 plan viste holdbare offentlige finanser. Men det gjorde den kun, fordi der i planen var indbygget fremtidige forbedringer af de offentlige finanser for 14 mia. kr., som skulle skaffes af Arbejdsmarkedskommissionen.

Det er imidlertid først med VKO s "Genopretningsaftale", at forslag fra kommissionen er blevet gennemført gennem halvering af dagpengeperioden. Men forslaget indgik nu i VKO s spareplan og kunne altså ikke samtidig finansiere tidligere skattelettelser. Man kan ikke bruge pengene to gange.⁴

Skattereformen i 2009 var underfinansieret.

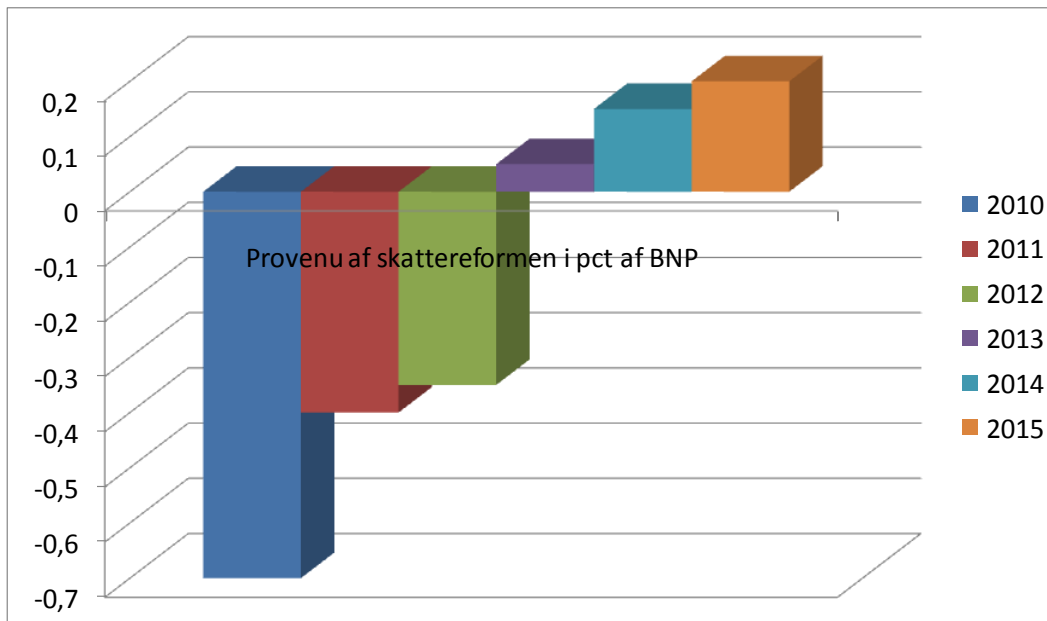
Endelig var skattereformen i forårspakke 2.0 kraftigt underfinansieret det første år, idet der var indbygget en underfinansiering på i alt 30 mia. kr, fordelt med 14,1 mia. kr i 2010, 8,4 mia. kr. i 2011 og 7,9 mia. kr. i 2012⁵:

3) Jf. Fair Løsning 2020, s. 14.

4) Jf. Lund, Henrik Herløv: Myter og realiteter om u – og underfinansiering af VKO ´s skattelettelser og skattestop. 2010.

5) Kilde: Pedersen, Frederik I. og Martin Madsen: Forårspakke 2.0. AE – rådet, marts 2009.

Figur: Under og overskud på skattereformen 2010 – 2015 – pct. af BNP.⁶

Dele heraf udsatte VK dog med "Genopretningsaftalen" til efter 2013 ved at udskyde topskattelettelse i 2011 og 2010. Den store topskattelettelse i 2010 er dog blevet gennemført. Underfinansieringen indhentes først efter 2013, primært gennem forhøjelser af en række energi-, miljø- og sundhedsafgifter. Der vil dog gå en årrække før underfinansieringen er dækket ind. Derfor bidrager underfinansieringen indtil da til et betydeligt provenutab og dermed til statsunderskuddet helt frem til 2013.

Der manglede i 2011 som følge af de underfinansierede skattelettelse årligt 8,4 mia. kr i statskassen.

U – og underfinansiering har kostet.

Den manglende finansiering af skattestop og skattelettelse i 2004 og 2007 og underfinansieringen af skattereformen i 2009 har kostet statskassen dyrt i mistet provenu, fordi

6) Kilde: Konvergensprogram 2009.

skattestoppet blev dyrere og dyrere år for år og det samme gjaldt forårspakke 1.0 samt skattepakken fra 2007.

For forårspakke 2.0 begyndte en del af finansieringen at rulle ind igen i 2011 og stiger i årene derefter gennem øgede afgifter samt faldende værdi af skattefradrag samt via Genopretningspakken, som hævede skatter fra 2011.⁷ I den oprindelige skatteaftalte var det dog først fra 2013, der kom mere ind end der blev givet ud og først langt senere underskuddet var hentet ind

I 2011 var der herigennem et provenutab på mellem 42 og 45 mia. kr., hvilket skal ses i forhold til det faktiske underskud på 71,2 mia. kr.

Tabel: Årligt tabt provenu i 2011 af VK s samlede skattelettelser. 2011 - niveau

	Provenutab 2011 i mia. kr.
1. Skattestoppet siden 2001	19,2 - 21,2
2. Forårspakken, 2004	11,7 - 12,7
3. "Lavere skat på arbejde", 2007	8
4. Forårspakke 2.0, 2009	7,8
5. Genopretningspakken	-5,2
Skattelettelser i alt 2011:	41,5 - 44,5

Kilder: Pkt. 1 og 2 bygger på oversigt fra skatteministeriet over effekt af regeringens skattepolitik i 2010, af undertegnede fremskrevet til 2011. Pkt. 3, 4 og 5 bygger på Juul, Jonas Schytz og Martin Madsen, anførte værk, s. 2.

Skattelettelserne har stort medansvar for offentligt underskud.

Som fremgået har VKO s skattelettelser afgørende betydning for de offentlige finanser og den offentlige saldo.

7) Jf. Juul, Jonas Schytz og Martin Madsen: Balance på offentlige finanser i 2020 uden VK s skattelettelser. AE rådet april 2011.

I 2011 ville det løbende underskud inkl. forventet merafkast fra pensionsafkastskatten reelt være forsvundet, hvis det mistede provenu på op til 45 mia. kr. havde ligget i statskassen.

I 2020 ville de samlede skattelettelser før SRSF s skatteændringer have beløbet sig til op mod 25 mia. kr.⁸, hvilket skal ses i sammenhæng med det af VK – regeringen forventede statsunderskud på 47 mia. kr i 2020⁹ SRSF s skatteforhøjelser på finansloven 2012 kan skønnes at have halveret dette.

Under alle omstændigheder har VKO´s skattestop og skattelettelser således bidraget mærkbart til underskuddet i statskassen.

Skattelettelserne har forgyldt velhaverne.

Samtidig har VKO s skattestop og skattelettelser haft en klar fordelingsprofil til fordel for de økonomisk bedst stillede.

I skattestoppet har navnlig stoppet for ejendomsværdiskatten været til fordel for de højeste indkomster, da det er dem som besidder de største villaer og bor i områder med største boligprisstigninger.

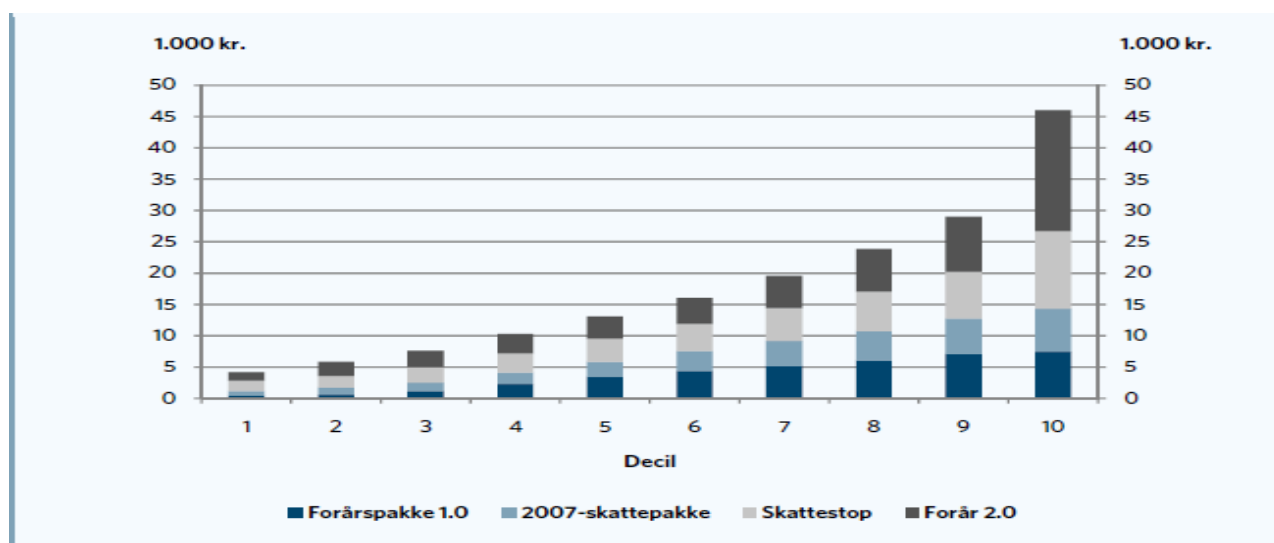
Endvidere var et gennemgående tema for både forårspakke 1.0 i 2004 og 2007 skatteaftalen samt skattereformen i 2009 været reduktion i mellemskatten, som til sidst blev helt afskaffet fra 2010 sammen topskattelettelser.

Disse ting har især tilgodeset velhaverne. Mens i 2010 de rigeste 10 pct. af befolkningen fik omkring 46.000 kr i skattelettelse svarende til en fremgang på 9,8 %, så fik de fattigste godt 4.000 kr svarende til en fremgang på 5,4 %.

8) Jf. Juul, Jonas Schytz og Martin Madsen, foran anførte værk, s. 3.

9) Jf. VK – regeringen: Reformpakken 2020.

Figur: Fordelingseffekt af VKO s skattelettelser og skattestop på deciler. 1000 kr. ¹⁰

Anm: Gevinsterne er vist husstandsækvivaleret. Kun personer over 17 år er taget med. Beregningsforudsætninger er angivet i bilag 1.
Kilde: AE på baggrund af Lovmodellens datagrundlag 2007.

10) Kilde: Juul, Jonas Schytz: Regeringens skattelettelser for over 50 mia. kr. er gået til de rigeste. AE-rådet juni 2010.

Del II: Besparelser i stedet for tilbagerulning af skattelettelser?

God grund til at rulle VKO´s skattelettelser tilbage, men...

Der ville således være meget god grund til at rulle VKO´s skattelettelser tilbage.

For det første skattelettelserne og skattestoppet fordelingsmæssigt som fremgået forøget uligheden betydeligt, hvor SRSF – regeringen har sat sig som mål at bekæmpe uligheden.

Og for det andet har skattestop og skattelettelser har som beskrevet et betydeligt medansvar for statsunderskuddet, der ifølge regeringsgrundlaget har meget høj prioritet for den nuværende regering.¹¹

Dette var da også – før valget – højt på dagsordene for SRSF, som ifølge valgprogrammet ”Fair Løsning” ville gennemføre betydelige skatteforhøjelser på mellem 25 og 34 mia. kr. for at reducere uligheden, modvirke de skæve fordelingsvirkninger af VKO´s skattepolitik samt for at reducere underskuddet på de offentlige finanser.

Tabel: S + SF´s skatteforhøjelser i ”Fair Løsning 2020”.¹²

	BRUTTO (ekskl. skattelempelser)	NETTO (inkl. skattelempelser)
EGNE SKATTEFORSLAG	25,1	18,7
ACCEPT AF VK – SKATTEÆNDRINGER fra ”genopretningsaftalen”	8,6	
I ALT	33,7	25,3

11) Jf. SRSF: Et Danmark der står sammen. 2011.

12) Kilde: ”Fair Løsning 2020” samt Finansministeriets gennemgang heraf.

SRSF har forhøjet afgifter, men droppet resten af skatteforhøjelser

I forbindelse med finansloven for 2012 har SRSF gennem finanslovsaftalen for 2012 som bekendt også forhøjet en række afgifter samt afskaffet fradrag for sundhedsforsikringer og sænket loft for fradrag for pensionsindbetalinger svarende til et merprovenu i 2012 på godt 3 mia. kr og i 2013 godt 5 mia. kr.¹³ Endvidere er skattestoppet afskaffet for afgifter, idet disse fremover følger prisudviklingen (indeksering).

Derimod består som bekendt stoppet for ejendomsværdiskatten ligesom rentefradraget ikke ændres.

Og i regeringsgrundlaget nævntes en række af skatteforslagene fra ”Fair Løsning” endvidere slet og ret ikke. Det gælder Millionærskat, bankskat og aktiesalgsafgift. Ligeledes vil ifølge regeringsgrundlaget de ”infrosne” topskattelettelser blive frigivet alligevel sidst i regeringsperioden.

Grundlæggende opgiver S + SF med regeringsgrundlaget store dele af den politik, som de gik til valg på. I stedet forpligter man sig på, at ”.. udgangspunktet for regeringen er VK – regeringens økonomiske politik i bredeste forstand, herunder genopretningsaftalen og forårets aftaler, herunder tilbagetrækningsreformen.”¹⁴

Dvs. S + SF går grundlæggende ind på at føre blå politik.¹⁵ Ganske vist lykkedes det for S + SF sammen med Enhedslisten at redde stumperne af ”Fair Løsning” på finansloven for 2012, men herefter tegner det til den ene ”blå reform” efter den anden,

S + SF har i regeringsgrundlaget bebudet at ville gennemføre en skattereform, men den vil i modsætning til ”Fair Løsning” som udgangspunkt ikke forhøje den samlede beskatning, idet der alene vil være tale om en skatteomlægning, hvor øget provenu fra nogle skatter vil skulle tjene til at ”sænke skatten på arbejde”.¹⁶

Reformen skal ”markant sænke skatten på arbejde, så arbejdsudbuddet øges med ca. 7.000 personer frem mod 2020 og de offentlige finanser dermed varigt styrkes med 3 mia. kr. gennem øget beskæftigelse – udover virkningen af de initiativer, der er vedtaget i forårspakke 2.0”.¹⁷

Reformens mål minder slående om tidligere fremsatte skatteforslag fra de Radikale

13) Jf. Regeringen: Ansvar og handling - finanslov for 2012.

14) Jf. regeringsgrundlaget: Et Danmark der står sammen, s. 9.

15) Jf. Lund, Henrik Herløv: SRSF s regeringsgrundlag og økonomiske politik. KRITISK DISKUSSION.

16) Jf. finanslovsforslaget, s. 4

17) Jf. Regeringsgrundlaget: Et Danmark, der står sammen, s. 10

Radikale Venstre har med udspillet ”Skat Der Virker” fremlagt et udspil til ændringer i skatten, som øger arbejdsudbuddet med op til 6 – 8.000 personer og det offentlige provenu med netto 2 – 3 mia. kr.¹⁸

Det øgede arbejdsudbud opnås bl.a. ved at forhøje grænsen for, hvornår man betaler topskat med 50.000 kr, så man først betaler topskat ud over 460.000 kr. Forslaget vurderes af RV at koste omkring 5 mia.

Radikale Venstre foreslår endvidere, at beskæftigelsesfradraget øges. Dermed får alle, også personer med lave indkomster, noget ud af at være i arbejde. RV foreslår beskæftigelsesfradraget øges fra de nuværende 4,25 pct. til 6,25 pct. og at loftet forhøjes med ca. 6.000 kr. til ca. 23.900 kr. Også dette forslag vurderes at koste op mod 5 mia.

De to forslag til tilsammen ifølge RV koste op mod 10 mia. kr. Til gengæld skal skattestoppet ophæves fra 2016 og der skal gennemføres en reduktion af fradrag for særligt store renteudgifter. Dette skal samlet give mod i alt 6½ mia. kr i øgede indtægter.¹⁹

I god overensstemmelse med de Radikales tanker om at prioritere topskattelettelser og beskæftigelsesfradrag har SF s skatteminister – Thor Möger Petersen – været ude og erklære, at skatteformens lettelser skulle ”forbeholdes de hårdtarbejdende” dvs. de beskæftigede, mens altså modtagere af overførselsindkomst ikke skulle have del heri.²⁰

Skæv fordeling af skattebyrden ændres ikke af kommende skattereform

Det første store problem med disse reformtanker er, at der hermed på ingen måde gøres op med den skæve fordeling af skattelettelserne i VKO s ”skattereform. Hos VKO var modtagere af overførselsindkomster i de nederste deciler stærkt forfordelt, når det gjaldt andel i skattelettelserne. Men det skal der altså ikke ændres ved med SRSF s kommende skattereformudspil, hvor de helt udelukkes fra skattelettelser.

Dermed skærpes uligheden i bunden af indkomstpyramiden.

Tilmed vil reformen føje nye skattelettelser til fortrinsvis de velhavende til, idet fokus for reformen som anført vil være på marginalskat og topskattelettelser.

18) Jf. Det Radikale Venstre: Finanslovsforslag for 2010.

19) Jf. Det Radikale Venstre: Skat der virker.

20) Thor Möger Petersen: En skattereform til dem der trækker læsset. Berlingske 17/1 2012.

Ganske vist hedder det i regeringsgrundlaget, at ”den samlede effekt af skattereformen og skattefinansieringen skal have en rimelig social balance”. Men hvad er ”rimelig” social balance? ”Rimelig” er her et gummiord. Det afhænger af øjnene, der ser.

Til gengæld siger målet om at øge arbejdsudbuddet med 7.000 personer noget om reformens fordelingspolitiske karakter. Bagved ligger tydeligvis en udbudsøkonomisk tankegang, som også har præget VKO's skattereformer. Og ser man på disse reformer, er det entydigt gennem topskattelettelse, at man tror at kunne opnå en så stor forøgelse af arbejdsudbuddet.

Formenlig vil udbudsøkonome sige, at det kræver en nedsættelse af topskatteprocenten med 4 til 5 % eller en forhøjelse af topskattegrænsen med 40 -50.000 kr. jf. de Radikales skatteforslag²¹

At der så også vil ske en forhøjelse af beskæftigelsesfradraget ændrer ikke ved, at meget tegner til en ulighedsskabende og neoliberalistisk, udbudsøkonomisk skattereform.

Kommende skattereform tegner ikke til at skaffe flere midler til statskasse eller velfærd.

Det andet store problem med disse skattereformovervejelser at de hverken bidrager til bedre offentlige finanser eller til sikring af velfærden.

Det må i denne forbindelse ganske vist gælde for positivt, at reformen skal være fuldt finansieret dvs. at der skal være tale om en skatteomlægning, således at skattenedsættelser skal modsvares af skatteforhøjelser. I modsætning til VKO's ufinansierede skattelettelse er målet denne gang, at reformen ikke skal dræne statskassen.

Spørgsmålet er dog, om det opstillede provenumål på 3 mia. kr er inkl. de postulerede ”dynamiske effekter” på 3 mia. kr, som kan lade vente på sig i mange år, hvis de da overhovedet kommer, fordi der ikke kommer en tilsvarende stigning i efterspørgslen, jf. nedenfor.

Men det grundlæggende problem er, at den skitserede skattereform udover en reelt meget tvivlsom udbudsøkonomisk effekt IKKE bidrager til hverken at bedre de offentlige finanser eller til at skabe det økonomiske grundlag for sikring af velfærden.

21) Sænkning af topskatteprocenten, jf. VKO's skattereform. Forhøjelse af topskattegrænsen, ff. Radikale Venstre: Skat der virker, s. 9

Besparelser i stedet for tilbagerulning af skattelettelser.

S og SF har altså reelt opgivet at tilbagerulle den forøgelse af uligheden og den omfattende udhuling af de offentlige finanser og dermed af grundlaget for velfærden, som VKO's u- og underfinansierede skattelettelser har medført.

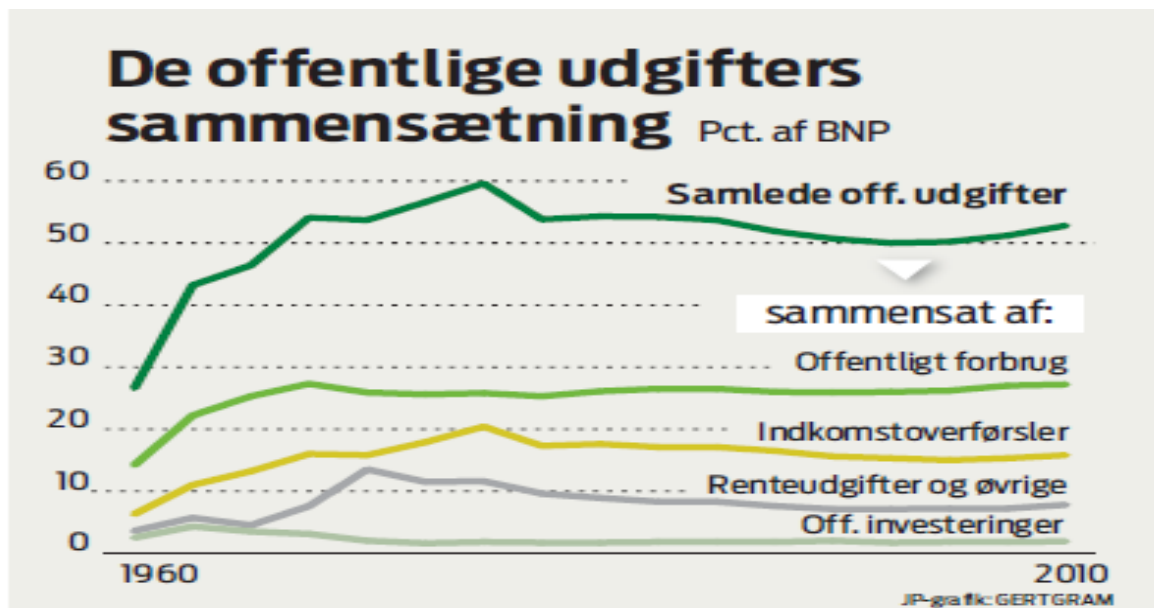
U- og underfinansierede skattelettelser som i 2011 årligt løb op i 40 til 45 mia. kr. og som stadig i 2020 vil være særdeles følelige.

Dette er ikke nogen økonomisk nødvendighed ligesom VKO's skattelettelser ikke var nogen økonomisk nødvendighed.

Der er tale om et politisk valg. Men et politisk valg med drastiske konsekvenser.

Når VKO's skattelettelser ikke rulles tilbage, uanset at de udgør en stor del af problemet med statsunderskuddet, kan regeringens blik kun rettes mod de offentlige udgifter – dvs. mod velfærdsbesparelser. Og her er det offentlige forbrug til serviceydelser samt udgifter til overførselsindkomster de to helt store poster i det offentlige budget.

Figur: De offentlige udgifters sammensætning 2010.²²

For velfærdens vedkommende har SRSF i regeringsgrundlaget da også tilkendegivet, at ”.. udgangspunktet for regeringen er VK – regeringens økonomiske politik i bredeste forstand, herunder genopretningsaftalen og forårets aftaler, herunder tilbagetrækningsreformen.” Dvs. man har bundet sig til at videreføre VKO's stramme rammer for det offentlige forbrug.

22) Kilde: Borg, Orla og Axel Pihl – Lorentzen: Hvor bliver pengene af? Jyllandsposten 2010

Udmøntningen heraf kommer vi til at se med SRSF s kommende 2020 plan, hvor der kun kan forventes afsat en årlig realvækst på omkring 0,4 % i det offentlige forbrug, hvilket betyder besparelser i kommunerne på årligt 3½ til 4½ mia. kr svarende til fjernelse af omkring 8.000 stillinger årligt – hvert år frem til 2020.²³

Dette skal ifølge SRSF s kommende 2020 plan sikre en budgetforbedring i 2020 på årligt op mod 67 mia. kr, hvor VK s mål for budgetforbedringen i 2020 lød på 47 mia. kr. Den heraf følgende massive nedskæring på de offentlige serviceydelser i kommunerne vil naturligvis skulle levere en stor del af de milliarder, som skal fyldes i det statsunderskud, som bl.a. VKO s skattelettelser har skabt.

Reaktionens fortrap i KL s bestyrelse (med flertal af S + SF) har allerede været ude med forslag om indførelse af brugerbetaling i kommunerne, i første omgang på rengøringshjælp til velhavende pensionister.²⁴

Men regeringen har allerede signaleret, at en substantiel del af de skærpede besparelsesmål også vil skulle leveres via besparelser på og forringelser af indkomstoverførslerne. Dagpengene og efterlønnen er allerede forringet med halvering af dagpengeperioden og fremskyndet afvikling af efterlønnen. SRSF tegner til at videreføre denne linje med at udpege så den en og så den anden gruppe af modtagere af overførselsindkomster til at betale regningen for statsunderskuddet og dermed bl.a. fra VKO s u – og underfinansierede skattelettelser.

Mette Frederiksen udspil til indgreb i førtidspension og fleksjob, Karen Hækkerups og Mette Frederiksens tanker om ditto for kontanthjælpsmodtagere og overvejelserne i S om afskaffelse af SU på kandidatuddannelser er eksempler herpå.

Også her holder KL sig ikke tilbage men foreslår, at den hidtidige satsregulering afskaffes for overførselsindkomster, som har sikret modtagere heraf samme indkomstudvikling som lønmodtagerne. I stedet skal modtagere af overførselsindkomst kun sikres dækning for prisstigninger.²⁵

Det er et forslag, som vil betyde, at modtagere af overførselsindkomster, herunder pensionister, vil komme til at halte mere og mere bagefter den almindelige indkomstudvikling i samfundet.

23) Jf. Lund, Henrik Herløv: SRSF s kommende budgetlov og 2020 – plan.

24) Jf KL: Arbejdsmarkedsreformer skal sikre velfærden. 2012

25) Jf. KL: Oven anførte værk, s. 16.

Fair og retfærdige reformer?

Men førtidspensionister, fleksjobbere, kontanthjælpsmodtagere, ledige, efterlønnere og pensionister hører alle til samfundets mere eller mindre svage grupper.

I et debatoplæg til Socialdemokratiets kongres i september 2012 skriver partiledelsen, ”at når velfærdssamfundet står overfor de nødvendige reformer, er det bedst, at det er os, der gennemfører dem, så reformerne bliver retfærdige og alle løfter deres del – så de bredeste skuldre bærer mest”.²⁶

Her må man spørge:

- **Hvori består det retfærdige i, at samfundets fælles velfærd og navnlig at samfundets svageste skal betale regningen for det statsunderskud, som VKO s u – og underfinansierede skattelettelse har et betydelig medansvar for?**
- **Og hvor er bidraget fra de ”brede skuldre”, de højindkomster, der har fået langt broderparten af VKO s skattelettelse gennem 10 år?**

26) Jf. Socialdemokraternes: Oplæg om ”Vækst og beskæftigelse”, s. 2. 2012